

Naročnina \$2.00 na leto. Izhaja dva krat na teden.

CLEVELANDSKA AMERIKA

NEODVIŠEN LIST ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI.

CLEVELANDSKA AMERIKA
Excellent advertising medium.

ST. 95. NO. 95.

CLEVELAND, O. TOREK, 26. NOVEMBRA 1912.

LETNIK V.

Mestne novice.

Zalostna smrt John Uraka iz Galicije. Okraden vseh svojih prihrankov, se je ustrelil.

ZA RUDEČI KRIZ.

—Tri leta je John Uracek, doma iz Galicije trdo delal v Clevelandu za svoje življenje in za življenje svoje družine v stari domovini. Zasluzil je po \$1.50 na dan, pa si je vendar v treh letih toliko pomogel, da je prihranil \$400. S tem denarjem se je pred enim mesecem napotil v New York, da odide v svojo domovino, plača dolg in dela naprej. V New Yorku so ga pa napadli lopovi, ki so mu vzeli ves denar. Zalostno se je vrnil v Cleveland, potrpečljivo je začel zopet delati in pisal ženi tolažilna pisma. V soboto pa je dobil od žene pismo, da ne more več shajati, da so otroci napolnjeni, da zima pritiska, naj vendar kaj pošlje. Uracek je prevzela smrtno žalost. Zadnji čas je bil bolan in je dal zdravniku kakih \$10.00, a ostalo mu je še \$3.75. Zaprl se je v svojo sobo in se s puško ustrelil v trebuh. Zaman čakajo sirote onstran oceana na vrnite očeta, zaman čakajo ognja, ki jih segreje. Očeta ne bo nikdar več.

—V četrtek popoldne je umrl rojak Frank Mencinger, po daljši bolezni, star 42 let. Pokojni je bil izkušen ministar, njegova soproga pa izdeluje smodke, katere prodaja g. J. Zima. Ob tej priliki priporočamo njeno podjetje.

Ranjki je bil doma v Bohinjski Bistrici na Gorenjskem, v Ameriki je bival 11 let. V stari domovini zapuša enega brata in dve sestri in enega sina, ki se nahaja v višjih solah, tukaj pa žalujejo soprogo in tri majhne otroke. Društvo reda Macabees mu je v soboto priredilo lep pogreb.

—Istočasno je umrl rojak Anton Kos, neoženjen, stanujoč na 3942 St. Clair ave. Umrl je nagloma, ko ga je zgrabil krč. Zdrnil je v rokah zdravnika in duhovna. Pokojni je bil doma iz Sv. Križa na Dolenjskem, kjer ima stariše. V Ameriki je bil poldrugo leto. Bil je član dr. Slovenec št. 1, S.D. Zveze, ki mu je priredilo pogreb v soboto zjutraj.

—V soboto je ubilo krepkega rojaka Tomaž Adamiča na Pennsylvania železniški progi, kjer je delal že 7 let. Dva železniška voza, katere je on kot uslužbenec oddajal naprej, sta udarila skupaj in ga strla na dvoje. Pogreb se vrši v torek zjutraj.

—Lepo veselico in igro je priredilo društvo "Lira" v nedeljo v korist balkanskim ranjencem. Pevski zbor je krepko zapel nekaj lepih pesni, kakor "U Boj!" "Slovenec i Hrvat" ter "Zrinsko-Frankopana!" Potem se je vršila prijetna igra "Na letovišče", ki je povzročila obilo smeha in zabave. Dasi so imeli igralci skušnjajo le en teden, je šlo vse gladko naprej. Po govoru o balkanskih razmerah pa se je vršila lepa domača zabava. Na veselico je prišlo mnogo Srbov, izmed katerih je bilo osem, ki so vsi v pondeljek zjutraj odpotovali v Srbijo, ker jih kliče domovina v boj za svobodo. Dvorana je bila zasedena, vendar je bilo pričakovati še veliko več občinstva, posebno trgovcev nismo skoro nobenega videli. Nabrala se je lepa svota v korist ranjencem, katero priobčimo prihodnjič, ki bodo računali v redu.

—Zadnjič smo izkazali svoto \$36.30 za Rudeči Križ na Balkanu. Od tedaj so darovali: po \$3.00 Jernej Knaus, po \$1.00 G. Predragovich, F. J. Turk, F. Mežnaršič, po 50c Fr. Gornik, John Grdina, I. Mišmaš, John Pirnat, razno 96 centov. L. J. Pirc in R. Perdan sta nabrala dosedaj \$17.75, Pikiš in Luknar sta oddala \$5.00, J. Vidervol \$2.25, J. Požar daroval \$1., skupna svota torej zneso \$71.26. Imena darovalcev, ki so darovali kolektorjem, priobčimo prihodnjič skupno, ker nimamo še popolnega imenika.

—G. A. J. Terbovec nam naznanja iz Denverja: Zopet sem dospel na moj dom, dragi in divji zapad, v "my dear old Denver". Tu ni ohioškega vinca, pijem biserno coloradsko studenčnico, ker ni cvetk, objemam brkaste kovbojke, in mesto modrih valov Lake Erie gledam na snežni Pike's Peak. Kaj se hoče, človek mora biti s tem zadovoljen, kar mu bogovi dajo. Pozdrav vsem A. J. Terbovec.

—Zadnjič smo poročali o dr. Schmoldtu, da je zahteval in dobil od nekega delavca \$1.500 za malo operacijo. To stvar moramo v toliko popraviti, da je dr. Schmoldt res zahteval pri sodniji \$1500 za svoje delo, toda porotniki so mu prisodili samo \$325, katere je tudi dobil. Se veselo lepa svota za tako delo!

—Društvo sv. Vida št. 25 K. S.K.J. ima v četrtek na Zahvalni dan društveno veselico v Knausovi dvorani. Dobra zabava se obeta vsem.

—Društvo Baraga, Kat. Borštarnjev ima na Zahvalni dan v John Grdinovi dvorani svojo veselico. Posebnost bodejo obredi tega društva, kako se sprejemajo novi člani v društvo. Pričakovati je obile udležbe.

—Slovenski delavci prav ujudno vabijo na velik delavski shod, ki se vrši v sredo, 27. novembra v Knausovi dvorani. Govorilo se bo o organizaciji delavstva, o današnji draginji in slabih plačah. Kdor hoče biti organiziran in tako s skupno močjo kaj doseči naj pride ta večer v dvorano. Shod se prične ob pol osmi uri. Za ta shod smo dobili daljše poročilo, toda ker je prišel tik pred zaključkom lista, nam ga je nemogoče v celoti priobčiti.

—Slov. soc. klub št. 1, ima na zahvalni dan v Kogojevi dvorani zabavo in veselico skupno z igro "Njegov jubilej". Slika iz delavskega življenja. Rojaki so ujudno vabljeni na predstavo in zabavo.

—G. Jos. Gornik, ki je pred nedavnim prevzel v last bivše Staničičeve prostore v Collinwoodu, priredi v četrtek na Zahvalni dan odprtijo, kjer bo vsak rojak dobrodošel.

—Slovenski Sokol ima v soboto, 30. novembra v Grdinovi dvorani prav prijetno domačo zabavo. Povabljeni so vsi prijatelji Slov. Sokola, in seveda predvsem Sokoli vsi. Igrala se bo tombola za krasne dobitke, ki so ostali od sokolskega fairja, med temi so dobitki, ki so vredni do \$15.00. Tudi teletovadilo se bo in sploh se priredi domača, neprisljuna zabava. Vsi so ujudno vabljeni.

—Cenjene clevelandske trgovce, ki hočejo imeti v naši posebni božični številki oglas, ujudno prosimo, da nam to sporočijo najzadnje do 12. decembra. Na poznejše zahteve se radi obsežnosti lista ne moremo ozirati. Sprejemajo se oglasi od \$1.00 naprej. Naročilo lahko izročite našemu zastopniku Brezovarju ali pa se oglašite osebno v uradu.

Rusija, Avstrija v orožju.

Avstrija je mobilizirala 400.000 vojakov, od katerih je poslala 300.000 na mejo proti Srbiji. Podonavske vojne ladije Avstrije so dobile povelje, da gredo takoj proti Belgradu. Rusi so mobilizirali nad en milijon vojakov, katere pošiljajo na avstrijsko mejo.

Bulgari zahtevajo od Turkov sto štirideset milijonov dolarjev vojne odškodnine. Srbi so vzeli novo trdnjavo Turkom. Avstrija zbira svoje vojne ladije v Jadranskem morju, da priredi demonstracijo. Turški sultan je prosil italijanskega kralja naj posreduje pri balkanskih zaveznikih za mir.

London, 24. novembra. Avstrija, Nemčija in Rusija mobilizirajo Srbska vojska je že zdavnej v boju, z njo pa zmagoviti Bulgari, Crnogorci in Grki. Avstrijsko vojno brodovje, ki se nahaja na Donavi, je dobilo povelje, da odplove s polno paro proti Belgradu, glavnemu mestu Srbije. To sta dva stara monitorja, dva torpedna čolna in štiri topničarke. Sicer avstrijska vlada popolnoma molči o svojih načrtih, toda vsakdo ve, da Avstrija ni iz prijaznosti poslala svoje brodovje proti Srbom.

Avstrija je do nedelje zjutraj mobilizirala 400.000 vojakov, 300.000 jih je že zbranih na srbski meji. Rezervisti, ki so poklicani pod orožje, se vsak dan pripravljajo.

Na drugi strani pa zopet mobilizira Rusija z vso hitrostjo, ki je mogoča. Uradni list avstrijske vlade "Reichspost" na Dunaju, je v soboto pisal, da je ruski car mobiliziral en milijon 200.000 vojakov.

Nemčija je poklicala pod orožje pet vojaških zborov, skupaj 130.000, poleg redne vojske, ki šteje 550.000. Tako piše list "Češko Slovo" v Pragi. Avstrijski nemški listi hujskajo neprestano vlado, da napade Srbe, a objemdem hujška Avstrijo tudi proti Rusom. Odpošiljatev vojnega brodovja je v Budimpešti povzročila velikansko razburjenje. V Londonu so tudi razočarani nad tem korakom Avstrije. Vsi časopisi v Avstriji so dobili povelje od vlade, da ne smejo ničesar poročati o gibanju avstrijskih čet, sicer jih zadenejo najstrožje kazni. Avstrija cenzurira vse brzojavke, ki odhajajo in prihajajo. Vse borze v Evropi so vznemirjene. Cene delnicam padajo.

Dunaj, 23. novembra. Od tu se poroča londonskim listom, da je Rusija mobilizirala donske kozake ter da je najela vse železniške proge, ki vozijo proti avstrijski meji. Vsak dan pride na mejo na tisoče novih vojakov. Avstrija se pa boji, da se ne bi mogla znesti na jugoslovanske vojske; razdelila jih je tako, da niso nikjer sami, pač pa povsod obkrožen od Mažarov ali pa Nemcev. Nemški uradni listi v Berlinu piše: Bolj slab položaj kot je danes, ne more biti. Z vojsko moramo računati." Avstrijski prestolonaslednik je šel v Berlin po navsete k nemškemu cesarju. Njega spremlja načelnik generalnega štaba Blaž Šemua. Visoki uradniki so se izjavili, da bo prihodnjih par ur odločilo, če se začne vojska ali ne.

London, 24. nov. Dasi je angleški zunajni minister danes se izjavil, da položaj ni tako resen, vendar je vladala ves dan v nedeljo v vsakem glavnem mestu Evrope največja skrivalnost. Avstrija, ki silno skriva vsa svoja dela, je poslala povelje vsem mornarjem, ki se mude v Carigradu, da se nemudoma ukrajojo na avstrijsko križarko in se pripeljejo domov ozirati. Sprejemajo se oglasi od \$1.00 naprej. Naročilo lahko izročite našemu zastopniku Brezovarju ali pa se oglašite osebno v uradu.

stracijo, ker hočejo Srbi zavzeti isto mesto. Celo avstrijski zdravniki in strežnice v Carigradu, so dobili povelje, da odidejo domov.

Kljub premirju so včeraj Srbi zasedli mesto Ochrida v Albaniji. Turki v tem mestu se niso nič upirali. Turki pa dovažajo nove čete vojakov iz Anatolije ter jih zbira pri Galipolu, nasproti Dardanelam.

V Sofiji se je zopet zbralo 35.000 vojaških novincev, katere so učili 21 dni. Ti zadnji vojaki odidejo v zasedene kraje, da stražijo po raznih trdnjavah, katere so Bulgari osvojili, dočim odide redna vojska dalje naprej, proti Turčinu. Srbske in grške čete, ki so se čakač od Soluna združile, ne daleč, kdaj pride povelje, da odkorakajo pred Čataljo. V zaupnih krogih se govori, da bodejo zvezne albanske čete skupno korakale v Carigrad.

Kljub zanikanju, so angleški vodilni krogi jako razburjeni. Ministri so se cel dan v nedeljo posvetovali, kaj naj naredi angleška vlada, da varuje svoje interese. Kje je večina angleškega brodovja se ne ve. Uradni angleški listovi so dobili vladno prošnjo, naj ne poročajo ničesar o gibanju brodovja.

Evropskim vodilnim krogom se zdi za malo, da bi radi Srbije morala v vojno vsa Evropa. Toda ker je Avstrija jako sitna, bo težavno preprečiti posledice. Posebno avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand je jako bojevit ter silni stavega Franceta naj napove avstrijsko.

Pariz, 24. nov. Francoska pošilja svoje vojske proti vzhodni meji, proti Nemcem. Vojni urad je to vester sicer uradno zanikal, toda x takih slučajih se uradnim zanikanjem malo vrjame. Če Avstrija izda splošno mobilizacijo, tedaj lahko obovoži 1.200.000 vojakov, dočim šteje vsa njena moč nekaj nad dva milijona. Ruska vojna moč šteje 3.000.000, a z vsemi rezervami vred ima čez 5 milijonov vojakov. Italija je mobilizirala dosedaj 550.000 vojakov. Nemčija šteje na mobilizacijo 1.300.000 moč. Avstrija je včeraj izdala uradno izjavo, da bo cenzurirala brzojavke, ker ne če nepotrebno dražiti ljudi z brzojavnimi poročili. V rešnici pa je Avstrija hotela prikriti svoje naprave, da bi potem lahko nenadoma udarila nad Srbijo. Vsi angleški listi trdijo, da Avstrija še vedno mobilizira. Vsi trije galicijski vojni korpi so v polnem orožju z rezervami vred.

Turški sultan je posredul za mir pri Crnogorcih, Srbih in Bulgarjih. V svojem pismu na italijanskega kralja spominja sultan na mir, ki se je sklenil med Italijani in Turki, spominja na njeno sorodstvo s crnogorskim kraljem (žena laskega kralja je hči crnogorskega kralja). Nadalje tudi prosi turški sultan laskega kralja, naj svetuje balkanskim zaveznikom, da stavijo Turkom lahke mirovne pogoje, tako da ne bo omadeževana turška čast!

London, 23. nov. Brzojavke iz Carigrada in iz drugih mest pravijo, da je v balkanski vojski nastala kriza, ki se bo dolgo vlekla ter s seboj prinesla strahovite zgodovinske dogodke. Dasi ravno so balkanski zavezniki že precej popustili napram Turčiji v svojih zahtevah, vendar Turki še vedno nečejo sprejeti miru. Bulgarija je predložila Turkom sledeče mirovne pogoje: Turki morajo izročiti balkanskim zaveznikom ves svoj teritorij od Midije in Corlu, Bulgari zaselejo Čataljo in ves svet do San Stefano, dokler Turki ne plačajo \$140.000.000 vojne odškodnine. Dasi so Bulgari nekoliko popustili pri svojih zahtevah, je vzrok to, ker se je njih vojska že skrčila za tretjino, ker je mrtvih in ranjenih Bulgarov že nad 100.000. Vrhovni poveljniki bulgarske armade, general Savov, kliče sedaj že 16 in 17 letne fante na vojsko. Dunaj, 23. nov. Avstrijska straža je na meji prišla nekega ruskega inženirja, ki je meril mostove. Tudi več drugih Rusov so zaprli. Vse straže ob meji so podvojele. Tudi so poskušali razstreliti most, ki vozi preko reke Perat v Galicijo. Most so vojaško zastražili. Pariz, 24. novembra. Ker se boje splošne vojske, so se zbrali v tem mestu zastopniki francoske delavske zveze, da se pomenujejo o tem, kako bi preprečili, da se ne bi Evropa zapletla v vojsko. Odredili so 24 urni generalni štrajk, da poskusijo svoje moči. Tudi bi v slučaju, da se na Francoskem odredi mobilizacija, zastavkali železničarji in delavci pri telegrafu in telefonu.

Sufragete niso dobile.

Detroit, Mich., 23. nov. Sufragete, ki so pisale, da je država Michigan volila za žensko volilno pravico z veliko večino, so se ustele. Uradno štetje kaže, da so sufragete zgubile za par sto glasov.

Prepovedan lov.

Columbus, O., 23. nov. Državni nadzornik, lova je razpovedal po Ohio 150 posebnih paznikov, ki čuvajo, da nihče ne ovi ob nedeljah.

Oglas.

Stare bolezni. Navadno je jako težavno, in v nekaterih slučajih skoro nemogoče ozdraviti stare in kronične bolezni. Prva dolžnost pri zdravljenju kroničnih bolezni je, da popolnoma čistite želodec in prebavljalne organe. Ravno tako naj se godi pri domačem zdravljenju. Za ta slučaj pripravljamo Trinerjevo ameriško grenko vino, ki ne bo občutilo vamo prebavljalnih organov, pač pa jih bo ob istem času tako poživilo, da bodejo popolnoma sposobni opravljati svoje delo. Oni, ki nimajo apetita, so zaprti, vetrovni, imajo bolečine v spodnjem delu života, glavobol, morajo takoj rabiti Trinerjevo ameriško grenko vino. Po lekarnah. Jos. Triner, 1333-39 So. Ashland ave. Chicago, Ill. Za dolestne mišice rabite Trinerjevo liniment.

50 mrtvih.

V Španskem mestu Bilbao je radi neumnege obnašanja nekega strojnika nastala zmešnjava v gledališču.

POHOJENI OTROCI.

Bilboa, Španija, 24. nov. Ker je v nekem gledališču za premikajoče slike operator zakričal "ogelj", ko se mu je vnela filma, je nastala taka zmešnjava med ljudmi v gledališču, da je bilo pri splošnem begu pohojenih do smrti 50 ali še več otrok. Panika je bila kmalu končana, ker ognja ni bilo nobenega, toda ljudem se je nudil grozen prizor. Prostor, kjer se kaže o premikajoče slike, je bil prej velik cirкус, in ker je bila vstopnina samo 2 centa, se je seveda nabralo mnogo ljudi. Upljiv operatorjevega kričanja na ljudi je bil silen. Policija in rešilno moštvo ni moglo zadrževati množice, ki je kot blazna skakala proti vratom. V nekaj trenutkih je ležalo 50 otrok mrtvih na tleh. Čelo matere so pozabile svoje otroke v naglici, da si rešijo življenje. Pozneje so prišle nazaj, toda le da so dvignile svojega mrtvega otroka. Lastnik in operator gledališča sta bila takoj po tem strašnem prizoru zaprta.

Iz Ely, Minn.

Dne 16. nov. se je poročil v tuk. cerkvi g. Franc Delač z gospico Marijo Skala, hčerko našega gostilničarja g. J. Skaleta. Cerkev je bila polna radovednega občinstva, tudi metodistovskega popa ni manjkalo, tudi on je slišal ušesopolni "da". Zenoitovanje se je vršilo v dvorani nevestinoga očeta. Našemu Francetu in njegovi izvoljenki želimo vse najbolje.

Tukaj na Ely smo tako srečni, da nam mladi "moosi" in srne kar žive v peč silijo. Ravno pred kratkim smo ujeli mlado "mooseino"; iz samega usmiljenja je ni hotel nihče pohrustati, pač pa smo vzeli mero, naredili zaboj, posadili jo noter ter priredili romanje proti neniemu domu v prijaznem gozdu. Tam smo poskušili, če še kaj teče. Zahvalila se je in v nekaj skokih zginila v gozdu. Naši lovci se letos jako pohvalijo radi obile divjačine.

Slovensko društvo "Rudar" priredi 28. novembra plesno veselico v Skaletovi dvorani. Clevelandčane in Clevelandčanke povabimo na "kostrunovo pojedino", nazadnje se bo pa zrebalo za košutino glavo Srčen pozdrav. Zastopnik.

Iz Chicago, Ill.

Cenjeno uredništvo. V nedeljo, 17. novembra zvečer je bilo več Slovencev v neki italijanski gostilni. Med prepričkom so se zunaj zgrabili, je bil naš rojak Frank Soško tako močno stopen, da je 21. nov. v bolnišnici umrl. Pokojni je bil svoj čas član dr. sv. Jurija, C. O. F. sedaj pa ni bil pri nobenem društvu. Zapuša ženo in tri otročičke, stare 3 mesece, 2 leti in 5 leti. Ubijalec je pod ključem.

Rojake, ki hočejo poslati božično številko našega lista v staro domovino svojim prijateljem in znancem, opozarjamo, da to storijo čimprej, najzadnje pa do 10. decembra, da se ne naprej, koliko listov je treba tiskati. Navadno se jih je vedno oglasilo do 500, toda ker imamo letos izvanredno lepo božično številko, pričakujemo večja naročila. Vsaka številka velja 10c. Prinesite naslov, drugo preskrbimo mi.

Nevarnost Francijo

Na Francoskem vedno bolj pomehjuje rojstvo otrok. Število prebivalstva se vedno krči.

100.000 MANJ.

Pariz, 24. novembra. Leta 1911 se je na Francoskem narodilo za 10.000 manj otrok kot deset let nazaj. Finančni minister se je nedavno raditega izjavil pred posebno komisijo. Neposredne posledice zmanjšanih rojstev v Franciji bodejo državi silno škodovale. V vojaškem in trgovskem oziru bo Francija manj vredna, in ne bo dolgo tega, ko se bo francoska moč povsod poslabšala. To so neizogibne posledice naravne neplodovitosti.

Vseh otrok je bilo lansko leto na Francoskem rojenih 742.114, dočim se jih je pred desetimi leti narodilo 857.274. Leta 1907, 1909 je več Francozov umrlo kakor se jih je narodilo. To je žalosten slučaj in nevarnost za državo, ker Francija vedno bolj nazaduje za drugimi državami. Sicer pada pri vseh velevkulturnih narodih število rojstev, toda ne v tako obilni meri kakor v Franciji, ki se šteje za najbolj kulturno državo na svetu. V Nemčiji se je lanskega leta narodilo skor en milijon otrok več kot v Franciji, v Avstriji za pol milijona več. Finančni minister se je tudi izjavil, da Francozi preveč pijejo, da so preveč strastni v nemoralnosti, da bogata in učena družba sploh ne mara več otrok. Država se trudi, da podeli posebno delavskim družinam, ki imajo več otrok, posebno državno podporo, vendar je dosedaj Francija vse pre malo naredila, da bi si pridobila več potomcev.

Wilsonu grozijo.

Colorado Springs, Colo., 23. nov. Tu so zaprli nekega Cohana, ki se je izjavil, da ubije Wilsona pri prvi priliki. Preskalski ga bodejo, če se mu meša. Cohan je Wilsona zasledoval že v večjih mestih.

Napaden od volkov.

Centralia, Okla., 23. nov. Ljudje so dobili v nekem gozdu na srbu drevesa mrtvega 16 letnega dečka Chas. Johnsona. Pred enim tednom je odšel od doma ribe lovit, vrnil se pa ni. V njegovem žepu so dobili pisanje, da so ga napadli volkovi, pred katerimi je pobegnil na drevo, toda volkovi so položili pod drevesom in se niso premaknili z mesta. Deček je na drevesu umrl lakote.

Generalni štrajk.

Rim, 23. nov. Socijalistična unija se je izjavila, da čede bode ta Artur Giovanniti in Jos Ettor objejena, nastane po celi Italiji generalni štrajk. Giovanniti in Ettor sta pred sodnijsko obravnavo v Salem, Mass. tožena umora.

DENARJE V STARO DOMOVINO pošiljamo:

50 kron	za	\$ 10.50
100 kron	za	20.40
200 kron	za	40.80
400 kron	za	81.60
500 kron	za	102.00
1000 kron	za	203.50
2000 kron	za	406.00
5000 kron	za	1015.00

Postarstva je vleteta pri tah svotah. Doma se nakazuje svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljave izplačuje c. kr. poštni hranilni urad v 31 do 12 dneh. Denarje nam poslati je najpriljubše do \$50.00 v gotovini v priporočnem ali registriranem pismu, večje zneske po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft. FRANK BAKER 82 Cortlandt St., New York, N. Y. ALI PODRUŽNICI 6104 St. Clair ave., N. E. CLEVELAND, O.

CLEVELANDSKA AMERIKA.
IZNAJA V TOREK IN PETEK.

NAROČNINA:
Za Ameriko \$2.00
Za Evropo \$3.00
Za Cleveland po pošil. \$2.50
Posamezne številke po 3 cente.

Dopolni brez dopolna in osebni se ne sprejemajo

Vsa pisma, dopisi in denar naj se pošilja na:

CLEVELANDSKA AMERIKA,
6119 ST. CLAIR AVE. N. E.
CLEVELAND, O.

EDWARD KALISH, Publisher.
LOUIS J. PIRC, Editor.

ISSUED TUESDAYS AND FRIDAYS.

Read by 15,000 Slovenians (Kraiers) in the City of Cleveland and elsewhere. Advertising rates on request.

TEL. CUY. PRINCETON 189

Entered as second-class matter January 9th 1909, at the post office at Cleveland, O. under the Act of March 3, 1879.

No. 95 Fri. Nov. 26th Vol. V.

"Jugoslovanske zveri na Balkanu"

"Proletarec", slovenski socijalistični listič, je prinesel v svoji zadnji izdaji tako nesramen napad na slovenske Balkance, na junake Srbije, Bugarije, Črnogorce, Grčije, da ne moremo mirno prezreti izzvalnih besedij, da ne moremo biti mirni, ko se nam je vrgla rokavica boja v obraz. Bilo nam je kot da bi nam dal zasušno prtilkavec, ki se hoče meriti z velikanom. Vsakemu poštemu Slovincu mora vzkipeti kri, ko bere nesramni, turški napad chicaskih izdajalcev, ki so že zdavnej pozabili, da so tudi slovenski otroci, ki so že zdavnej pozabili, da je pravica na svetu, ki so pozabili, da si kristijan ne da rezati ušes, nošu, nog in rok od Turkov, a ki niso pozabili, da ima Slovan, posebno Slovenec tudi groš, katerega se izdajec z največjim veseljem sprejema za svoje žepce, a v svojem srečju želijo, da bi Turke pomoril in poklal slovenski narod na Balkanu, kakor ga je klal in moril celih petsto let.

Predno nadaljujemo: Mi smo proti boju, posebno proti boju, kakor se vršijo danes po svetu, ko si posamezne države skočijo v laze, streljajo, koljejo in davijo svoje državljane. Da mi smo proti vojni, kakor "Proletarec", kadar iščejo dobičkaželjni kapitalisti svojih profitov s pomočjo krvi naroda pri tujcih. Da, mi smo proti vojni vselej in vedno, kadar hoče država pokazati svojo junaško ošabnost nad drugim narodom. Da, mi smo proti vojski vselej in vedno, kadar se hoče s silo vcepiti kakemu nekristijanemu narodu vero. Da, mi smo proti vojski, kadar hočejo posvetni profi, baroni, principi, knezi, kralji, cesarji in drugi postopačji s pomočjo priprostega naroda priboriti slavno ime! Mi smo sploh proti vsaki vojni, kjer se kolje in davi brez premisleka, za osebne interese, za interese kapitalistov, za interese prazne in nečimrne slave, za interese mogočnega denarja, v pogubo naroda, in trpljenje delavcev. Mi smo proti vsaki vojni, smo bili, smo in bodemo! Toda —

Mi smo za vojno kakor jo borijo danes junaški sinovi maj, ke Slave na jugu Evrope, mi smo za vojno, in smo tudi za krvavo in najbolj krvavo vojno, kakor se vrši danes na Turškem, mi smo za krvavo klanje Turkov, teh največjih mesarjev celega sveta! Mi smo za to, da se Turke popolnoma uniči, mi smo za to, da se iztrebi iz zemlje. Mi smo za to, da junaški sinovi Slavije popolnoma do zadnjega preženejo zadnjega turškega mesarja iz Evrope. In kdo nam bo v tem oporekal? Samo oni, ki ne ve, zakaj se Slovani borijo, samo oni, ki ve, da kot socijalistični vodja ne bo dobil denarja radi vojske, samo oni, kateremu je umrla duša in srce slovanstva, samo oni, katerim je otrpnil zadnji čut do svojega naroda, samo oni, ki pripusti-

ščajo, samo oni, socijalisti, ki hočejo pripustiti, da se slovenskim dekletam prsa režejo od krvavih in nesramnih Turkov, samo oni, ki hočejo, da se vsak dan pokolje stotine, da tisoče Bulgarov, Srbov in Črnogorcev. Samo oni, katere je slepa strast zapeljala tako daleč, da tlačijo in teptajo v prah svoj lastni rod, ki več ne veda, da so ljudje, pač pa imajo dober apetit, da se jim da ime — slovenska zverina, in to so socijalistični izdajalci v Chicagi. Noben drug socijalistični list, da niti socijalistični delavski list v Clevelandu, niti nemški, niti angleški list socijalizma v Clevelandu ni pisal tako grdo, nesramno, zverinsko kot "Proletarec". Napadel je boreče slovenske junake z zvermi, z vampirji, noroglavimi anarhisti, tolovaji in cigani, razbojnik in potepuhi. In to piše slovenska duša, kateri je zgnil iz duše in srca zadnji čut sramu, človeškega poštenja, zavesti naroda in človeka sploh! Fui!

Predno ovržemo gorostasne laži, ki jih je natrobil "Proletarec" v svoji zadnji izdaji o balkanskih vojski, o junaških Slovanih, ki se potegajo za svoj dom, naj našim čitateljem, pa tudi vsem resno mislečim, dobrim Slovincem, nekoliko razložimo o resničnih vzrokih vojske, kako je nastala, zakaj je nastala in kdo more očitati Balkancem, da so zveri in ocilindrani anarhisti in lopovi, kakor jim je to v obraz zabrusil lopovski, umazani chicaski "Proletarec".

Turke je zavzel Carigrad leta 1453 po Kristu. Prigrmel je sstrašansko silo v Evropo iz Azije, popolnoma nomadski narod, divji in brezčutni. Z nevarno grozovitostjo in klanjem je padel po Evropi, kjer je klal in moril pred seboj, kakor najbolj sestradani ljudožrci. In kdo je pri tem trpel največ? Srbi, Bulgari, Črnogorci, Dalmatinci, Slovenci! Ti so bili uboga raja, ki je morala stati noči in dneve na bojnem polju. Slovenski stari in starke so branile svoje domove s svojo krvjo, vsak dan so stali s koso in sekuro pripravljani, da se obranijo krvoločne zveri, ki je grozila uro za uro, da pridvi, prikolje in prisablja v njih vas, zažge njih male, siromašne domove, onečasti njih hčere, nasadi na kole njih može, sinove! Dočim so drugi narodi na severu napredovali, v kulturi in v splošnem napredku, je Slovenec stal s sekuro na straži, prižgal ognje na gričih, dajal znamenja sosedom, da se bliža zver, se boril in krvavel. Trpel je pod bičem nemških graščakov, trpel je pod tiransko vlado, a poleg vsega tega je moral braniti še svoj dom s svojo lastno krvjo, ker ga je isti tiranski graščak zapustil v največji bedi in lakoti. Komu ne bi srce zatrepotalo, ko bere grozne povesti turškega divjaštva? S kako pravico so pridrli Turki v Evropo, kjer so se navali posebno nad slovenske narode, ki so krvaveli nad 500 let pod njih mečem? Zakaj "Proletarec" kriči v svoji izdajalski duši, da vojske, maščevanja, krutega maščevanja nad Turkom ne sme biti? Mar so Slovani na jugu krivi, da so jih Turki sekali, klali in onečastili celih 500 let? Mar so Slovani klicali Turke, da jim zažigajo njih domove, njih borne kočice, njih otroke, njih revno lastnino? Ali mogoče kak izdajalski Zavertnik misli, da si mora Slovan pustiti dopasti od Turkov, da mu vsak dan trikrat glavo odtrgajo? Gorje in groza! Če bodemo imeli še kaj tih med seboj, med lastnim narodom, tedaj pozabimo, da smo teptani, pozabimo, da smo Slovenci, vzmimo se v morje socijalizma, pozabimo vse krvave rane, katere so bile nam prizadete v teku stoletij in stoletij, predajmo se izdajstvu, predajmo se grošem socijalističnim voditeljev, in nebesa bodemo imeli na zemlji!

Poglejmo vsaj nekoliko turških klanj nad Slovani in drugimi narodi v Evropi! V zadnjih petdesetih letih, ko je kultura po celem svetu tako silno napredovala, ko so celo vojske postale manj krvave kot prej, v teh zadnjih petdesetih letih Balkanski Slovani

niso bili mirni, niso smeli mirno uživati družinskega življenja, niso smeli mirno sedeti pri domačih ognjiščih, pač pa so morali pričakovati vsak dan, da pridvi krutež, tiran, mesar, tlačitelj slovenskega naroda — Turčin. Zgodovina zadnjih petdesetih let nam kaže neprestano klanje slovenskega naroda na jugu. Najbolj grozno klanje v zadnjih letih, se je zvršilo leta 1876 v mesecu maju, ko so Turki Bulgarom in Srbom požgali 65 mest in vasij, poklali v treh dneh 15.000 bulgarskih in srbskih otrok, mož žen in deklic in odpeljali v sužnjost 10.000 slovenskih deklet, v srmatotno, nečloveško sužnjost. Tedaj pripoveduje očividce, ki je šel po bulgarskih požganih vaseh, da je videl na kole obešenih nad 1500 Bulgarov, ki so v zadnji zdihih prosili samega Satana, da jih odveže kola in da se maščujejo nad krvoločnim sovragom — Turkom, ki se je zaklel, da strebi z zemlje slovenski narod. Naše slovenske žene, dekleta, so bila celih 500 let za pohoto, razuzdanost in trpinčenje mongolskih narodov — Turčinom, ki v svoji mo hamedovi zaslepljenosti mislijo še dandanes, da so oni edini rablji slovenskega naroda, in ki mislijo, da morajo pred seboj poklati sve, kar čuti slovensko.

Osem let poprej so zapustili Turki krvavo sled po celi Srbiji in Rumuniji. Klali so kar na debelo, odpeljali lepše ženske in počniali grozovitosti, da se vam morajo ježiti lasje. Leta 1860 so morili kristijane po celi azijski Turčiji in sicer kar na ebelo. 12000 kristijanov, med njimi mnogo Slovanov so poklali Turki na mirnem in lepem v dveh dneh! Dve leti poprej so poklali Turki vse moške kristijane v Jedi, dečke in deklice so pa odpeljali v svoje hareme. Leta 1894 so Turki napadli kristijanske Armence, požgali cele vase; svoja grozodejstva so ponovili leta 1904, ko so poklali v enem samem dnevu 9000 Armencev, ženske, otroke in mladeniče. Od leta 1876 je bilo poklanjih več kakor 50.000 Armencev. Leta 1896 so Turki poklali na carigradskih ulicah 9000 Slovanov, Srbov, Bulgarov, Črnogorcev, Slovakov in tudi Grkov. Samo v petih zadnjih letih so odpeljali Turki 50.000 slovenskih in armenskih deklic v svoje hareme za pošljive namene. Leta 1909, torej pred tremi leti so Turki, napadli Sirce in Armence znova, poklali v treh dneh 45.000 kristijanov, njih hiše požgali, njih premoženje pokradli, njih žene in hčere pa onečastili, odrezali prsa ter jih živinsko pokončali.

Meseca junija je bežalo številno srbskih žen in otrok iz svojih domov. Ujel jih je oddelek turške vojske. Surovi mesarji so ženske in otroke pobili, poprej pa se onečastili. Neki angleški reporter, znanega angleškega lista "Daily Chronicle" je sporočil svojemu listu in angleški vladi, da je neko srbsko deklico zlorabilo 32 turških krvolokov, potem so jo pa razsekali na drobne kose. Večina poročil, ki so jih pošiljali zastopniki evropskih vlad svojim predpostavljnim, so taka, da se niti tiskati ne morejo. Najnovejša klanje pa so povzročili Turki letos meseca septembra, ko so napadli 23 bulgarskih vasij, opžgali vse pred in za seboj, poklali 7000 bulgarskih žen in otrok!

Slovenske reke imajo toliko vode kot je Turke prelil slovenske krvi! Komu, prosim povejte, bo ostala pri takih grozodejstvih kri mirna? Kako naj slovenski narod pusti, da se mu vsak dan požigajo domovi, strehe, koljejo otroci in družina? Kdo more reči, da se ne polasti tako zatiranega naroda obup in krvavo maščevanje, ki konečno vzplamti v tem, da se dvigne na svoje zatiralec in jih z brezprimernim junaštvom do krvi pobije na tla kot pse? Vzemite, Slovek ima samo eno dušo, Slovan je najponižnejši človek na svetu, za psa je vsem drugim narodom, toda da bi si od Mongola dal požigati svoje domove, skruniti svoje hčere, klati svoje sinove, ne — Slovan nima take duše, da ne bi v groznem maščevanju planil na kr-

čju, kralja na tla. Evropski cesarji in kralji ter drugi kraljevi in cesarski postopači so mirnim okom gledali to krvavo klanje, ki se vrši na Balkanu. Niti z mezinem niso trenili proti Turkom, da bi ustavili slovensko kri, ki je vsak dan tekla v potokih! Vse je bilo zastoj. Prošne, zahteve, svarila, grožnje! Nič ni pomagalo. Turke je klal in moril ker se ga je vse balo.

Toda konec je bil slovenski potrpežljivosti. Dvignil se je narod, stopil skupaj in rekel: "Do tu, in nič več dalje!" Gorje Turkom, Mali narodiči, kateri Turki desetkrat nadkrilijo v številu, ko šli nad človeškega svetovnega mesarja, nad Turka! In slavne zmage so jim sledile, naša srčna želja pa je, da bi se klanje vršilo še toliko časa naprej, dokler ni prognan zadnji Turke iz Evrope. Toliko Turkov ne bo v 1000 letih na svetu, kolikor so oni poklali Slovanov v 500 letih. In takim mesarjem in rabljem slovenskega naroda se približuje "Proletarec"! Izdajce, vredne ste, da bi se z vašimi otroci godilo tako, kakor se je godilo z bulgarskimi in srbskimi otroci! Chicaško blato, ostani doma, ne otrešaj svojih smetij po Ameriki!

Sedaj pa ovržemo nekaj lažij, ki jih je priobčil blatni mojster "Proletarec".

V prvi vrsti piše, da se vrši boj že nekaj mesecev na Balkanu. To je laž. Črnogorci so napovedali Turkom vojsko 9. oktobra. Proletarčev članek je pisan 16. novembra, torej je v resnici boj le 5 tednov trajajoč. Ena laž.

Blatni mojstri v Chicagi pišejo, da so postali Slovani na Balkanu zveri. Ne zveri, pač pa ljudje so postali, ker so se dvignili nad Turka. Pes in maček se pustita klati, človeka pa ne. Slovani so šli v boj le za svoje pravice in svobodo! Druga laž.

Casnikarski bandit Zavertnik v Chicagi pravi, da teče kri v potokih na Balkanu. Dobro, naj teče, saj teče za staro pravdo in pravičo. Toda ta bandit Zavertnik ni videl, kaj se je godilo stoletja prej, čegava kri je tekla dandandevom, kdo je moral žrtvovati svoje domove in otroke. Tedaj je bil bandit tiho, niso se mu smilili slovenski otroci, poklani može in žene, zažgani dečki in deklice, vse mu je bilo prav. Sedaj pa ko se dvigne narod za pravico, sedaj pa pravi, da so Slovani zveri!

Bandit v Chicagi pravi, da se boj vrši raditega, ker hoče tako roparska avtokracija, roparska buržoazija! Laž, tisočkrat laž. Vse narod se je sam dvignil nad svoje kralje in zahteval vojske. Če bi jim kralji ne dovolili vojske, tedaj bi sami padli na največjega mesarja v Evropi, nad — Turka. Narod sam se je požuril za to, da je plačal Turku, kar je ostal dolžan Slovanom. Ali bi hoteli Slovani iz celega sveta na bojišče, če bi roparski avtokraciji napovedali vojsko? Ne, ne, ne, stokrat ne! Z največjim pogumom gredo v boj, radi se dajo usmrtiti, radi mro za svojo domovino — za propalo, za onečasteno, samo da smejo v boj. Vse narod se bori, profesorji, zdravniki, delavci, principi, gospodje, rokodelci. Vsi stojijo v bojnih vrstah! Zopet grda laž "Proletarca".

Bandit v Chicagi pravi, da so srbski, bulgarski in črnški vojaki nahujskani nad Turka! Da, prav ima, ta chikaški blatni mojster! Da, nahujskani so od krvavih teles svojih mater, katere je onečastila krvoločna turška vojska, nahujskani so od potokov slovenske krvi, ki je tekla radi turškega klanja v mirnih časih. Kjer imajo ti vojaki od vojne, vprašuj "Pro-k-lea-reč?" Svobodo, njih žene bodo varne, njih otroci ne bodo vsak dan klani, njih hčere se bodo lahko mirno srečavale, ne da bi se vsak dan bač, da pridejo Turkom pod zobe! Bandit v Chicagi, srmatota!

Nadalje piše bandit, šuft v Chicagi, da sede kronane glave slovenskih narodov mirno doma na blazinah! Laž, tisočkrat laž. Bulgarski kralj je pričatalji, v najhujšem bojnem metezu, dvanajst konj so

vi med prvimi. Srbski kralj je v Bitolju, katero mesto so Srbi z naskokom vzeli. Črnogorski kralj je povsod prvi pri napadih in daje junaštvo svojim junakom. Po bolnišnicah hodi, sam rane obvezuje svojim ljudem, ravnotako vse balkanske vladarice. To so ljudje, ti Slovani, a ne zveri, kot chikaški banditje.

Bandit v Chicagi pravi, da so Slovani, njih vladarji in voditelji na Balkanu velemorilci! Laž, "Proletarec", laž, tisočkrat laž. Srb, Bulgar, Črnogorec, je vedno branil svojo lastnino, Turke jo je ropal, klal in moril, a sedaj so ti vodniki naroda v prvih vojnih vrstah, da kažejo lep vzgled svojemu narodu!

Bandit v Chicagi laže, da je do 150.000 padlo v vojski. K večjemu kak častnik vmes. Laž, zopet laž. Dvanajstim srbskim regimentom so postreljali 312 častnikov. Bulgari so zgubili že nad 1500 častnikov, ravno tako drugi narodi. In sploh je posebno znamenje te vojske, da pade v primeri s številom več častnikov kot priprostitih vojakov, ker so slovenski častniki isti, ki se postavljajo povsod v ospredje in kažejo vzgled junaštva drugim. Bandit Zavrtnik, lažnik.

Toda dovolj! Gabi se nam nadalje! Zemlja ni rodila grših izdajci, kot so chikaški blatni mojstri! Odgovoril vam bo narod, zvijajte, napadajte kolikor hočete! Nas pusti to vse mirne. Prosimo vas, da prosimo, da napadate! Toda odgovorite nam samo z enim dokazom, če morete. Za nas ste le banditje, ki ste zgubili zadnjo iskrico poštenosti, sramu, za nas ste odpadniki, ki pod krinkom socijalizma razdirate slovenske domove, samo da so vaši žepi polni, ker ste preleni, da bi delali za svoje življenje. Ubogi delavec vas plačuje, vi se pa veselite in norčujete. Dober apetit, začnite pisati, nas napadate, dajte nam vse psovke celega sveta, padle bodoče od nas kot padajo prahovi izdajci na tla. Streljajte, bijte, koljite slovenski narod! Vi ga ne bodete rešili, mi tudi ne, toda zavest imamo, da smo Slovani, da mislimo slovensko, da se ne damo klati, da so naše matere slovenske, vi ste pa kukavice najnižjih banditev!

Veliko število bolnih je — Večino teh olajšajo Severova Zdravilo.

Varujte se

kašlja, prehlada, razdraženja v grlu, bolečin v prsih, hripavosti in težkega dihanja. Te sedaj lahko odpravite, a ne boste jih pozneje. Preden se razvijejo v kaj hujšega odpravite jih s

Severovim Balzamom za Pljuča

(Severa's Balsam for Lungs)
Cena 25 in 50 centov.

Revmatizem

Alga imate?

SEVEROVO ZDRAVILO ZOPER REVMATIZEM

(Severa's Rheumatic Remedy)

odpravi varok s tem, da odstrani strupenice iz ustroja in tako olajša revmatizem in revmatične bolečine, posebno pak kadar v zvezi s

Severovim Gothardskim Oljem

(Severa's Gothard Oil)

To je zanesljivo mazilo za vsacega v družini, bodi si mlad ali star. Zgoranja dva zdravila, eden za tujno rabo, drugi za notranjo, so najboljša za odpravo revmatizma.

Cena 25c.

Severova Zdravila so naprodaj v lekarnah. Vseh lekarnar jih vam lahko dobi. Ako se, pilite nam. Za posebni ad-vizniški svet pišite na

Look Out! You'd better take care of Yourself!

Glavobol, bolečine v grlu, v prsih in straneh, slabe žleza in drugi znaki prehlade ne bodo imeli nevarnih posledic, če bode to rabili

Dr. Richterjev Pain-Expeller

po predpisih, ki so natisnjeni na ometu. 25c. in 50c. steklenica. Čuvajte se ponaredb in pazite na silvo in naše ime.

F. AD. RICHTER & CO., 216 Pearl St., New York, N. Y.
Dr. Richterjevo Congo Plilu olajšajo. (See all 50c.)

IZVRSTNO DOMAČE VINO!

Vsem našim starim odjemalcem in prijateljem naznaja, da sva nakupila najboljega žltinega grozdja ter da bodeva imala v zalogi pristno don ače vino.

Rudeče vino iz Concord grozdja, Belo vino Niagara in Katavba, Belo vino Delaware, Salen in kalifornijski rizling.

John Jerše & Mihael Jalovec
6424 SPILKER AVE., CLEVELAND, OHIO

J. S. Jablonski,
SLOVENSKI FOTOGRAF.
6122 ST. CLAIR AVE. N. E.

Izdeluje slike za ženitbe in družinske slike, otroške slike, po najnovejši modi in po nizkih cenah. Za \$3.00 vrednosti slik (en ducat), naredimo eno veliko sliko v naravni velikosti zastonj. Vse delo je garantirano.

NEBO CIGARETTES CORK TIP

Kvaliteta, ki zadovolji najbolj kritičnega kadilca. Narejene iz najboljšega turškega tobaka za vse kadilce.

LEPA SATENASTA DARILA.

Izber kraljev, Indijancev in narodnih zastav

V vsaki škaticlji

NEBO Cigarettes

10 za 5c.

PRODAJAJO vse PRODAJALNE

Kupite škaticljo, ki vas hoče prehlata. Satenasti ptiči in cvetlice delajo lepe slike.

P. LORILLARD CO.

SLOVENSKA DVORANA,
MIHAEL SETNIKAR,
6151 ST. CLAIR AVE.
Tel. Princeton 1944 L.

Priporoča rojakom in družtom pro slovensko dvorano v Clevelandu za veselice, igre, za poroke in krstne slavnosti kakor tudi za vse druge prilike. Priporoča svoj dobro urejeni saloon. Svoj k svojim!

OGENJ! Zavarujte se proti nezgodam! OGENJ!

Kje? Pri slovenskem zavarovalnem agentu A. Haffner-ju

Zavarujem hiše, pohištvo, steklene sipe (plate glass) blago, skladišča (stock) vseh vrst, konje, vozove, ter sploh vse kar vam more kaj tujec zavarovati.

POSEBNOST! Kadar se selite, ne pozabite premeniti nasetova zavarovalni polici, ker v slučaju ognja bi ne dobili odškodnino, ker valja tudi kadar oddaste posneti kromi dokumentu. Da si pribavite polita in nepotrebnih stitnosti prišle k meni in jaz vam uredim vse potrebno la zastonj. Vse informacije glede zavarovalnine zastonj. Oglasi se pri meni prej ko oddate zavarovalnino kakemu tujcu. Se priporočam rojakom. — Na uradu Cleveland Trust Co. St. Clair in 40. ceste od 3. ure zjutraj do 5. ure zvečer.

A. HAFFNER, 6102 St. Clair Ave. N. E., nadstropje

KDOR HOČE DELA naj se naroči na naj-novejšo knjigo.

Veliki Slovensko - Angleški Tolmač

da se bo lahko in hitro brez štetilja pridrli angleščine. Knjiga obsega slov. angl. razgovor za vsakdanjo potrebo, s vodila za angl. pisanje, splošneje angleških pism in kako se postane ameriški državljan. Vrhnoga knjiga ima dodaj največ slov. angl. in angl. slov. slovar. Knjiga trdo in oklamo v platnu vezana (nad 300 strani) stane 22.00 in se dobi pri

V. J. KUBELKA, 538 W. 16 St., New York, N. Y.

Knjigo in vse druge zadržane slov. angl. in angl. slov. knjige. Pišite pošto.

W.F. SEVERA CO

Slovenska Dobrodelna Zveza

Ustanovljena 13. novembra 1910.

Glavni sedež: Cleveland, O.

Predsednik: JOHN GORNIK, 6108 St. Clair Avenue.
Podpredsednik: MARTIN COLARIC, 1188 E. 61st St.
Tajnik: FRANK HUDOVERNIK, 1243 E. 90th Street.
Zapisknik: JOHN JALOVEC, 1284 East 56th Street.
Blagajnik: MIHAEL JALOVEC, 6424 Spilker Avenue.
Nadzorniki: ANTON OSTH, 6030 St. Clair Ave.; FRANK ZORIC, 1366 East 55th St.; MIHAEL WINTER, 6030 St. Clair Avenue.
John Majzelj, 6123 Glass Avenue.
Porotniki: ANT. AHCIN, 6218 St. Clair Ave.; FR. ZIBERT, 6124 Glass Ave.
Problematični: ANTON GRDINA, 6127 St. Clair Avenue.
Vrhovni zdravnik: J. M. BELISKAR, 6127 St. Clair Avenue.
Vsi dopisi in druge uradne stvari, naj se pošiljajo na glavnega tajnika, denarne nakaznice pa na glavnega blagajnika.
Zvezno glasilo "CLEVELANDSKA AMERIKA"

Vojna na Balkanu.

Napad na trdnjave. Kristijani-vojaki. Notranje mesto.

V ponedeljek, 21. oktobra so bili po teh strašnih bojih v nogradu krog mesta zavzeti in brz so se začeli napadi na trdnjave. Mogoče ni popisati krvavih bojev, ki so sledili. Najdrznejše naskoke je vselej ustavil ogenj turskih topov. Ta borba, to klanje je trajalo do srede do 5. ure popoldne; takrat je vse za kratek čas odnehalo. Turki so začeli obupavati, bolgarski napadi so jih zmedli. Dali so svoji armadi ukaz, da se umakne proti Bunar-Hisarju. V tem se je začel zadnji naskok. Proti 11. uri ponoči so se bližali Bolgari utrdbam. Turki so se branili, a njih vztrajnost je prenehala, Bolgari so vzeli nekaj fortov, seveda med strašnimi izgubami. Od tod so potem razbili s topovi utrdbo za utrbo in jo zavzeli. Mohamedanski vojaki so se branili kot levi, a krščanski so se hitro udali. Zdi se, da je turska vztrajnost ravno zato odnehala, ker so jim kristijani delali ovire.

Zavzeti je bilo še utrdbe v notranjem mestu. Dosedanji boji so se vršili zunaj mesta, ker se moderne trdnjave zidajo tako, da so glavne utrdbe že precej od mesta. Treba je bilo bojev infanterije, kjer se je začel zopet boj moža z možem. V tem zadnjem napadu so imeli Bolgari največje izgube. Med sedmo in osmo uro jutraj je mesto padlo v bolgarske roke.

Uničena divizija. Vjetniki.

Lozengrad je branilo do 40.000 Turkov. Kljub tako velikemu številu so Turki vendar poslali še ojačenja od armade, ki se je borila pri Odrinu. Od drugih strani so Bolgari mesto obdali tako, da ni mogla priti pomoč. Iz Odrina je odrinila ena divizija proti Lozengradu. Zapazil pa jo je iz letalnega stroja bolgarski aviatik, ki je s svojim strojem letal nad tursko armado. Sporočil je o nevarnosti Bolgarom. Takoj so ti nastavili ti diviziji past. Zgrabili so jo čisto nepričakovano in skoro čisto uničili. Napad se je izvršil tako naglo, da niti topov niso mogli Turki veliko rabiti. — Vjetih Turkov v Lozengradu je toliko, da jih ne morejo vseh prepeljati. Pravi, da jih je do 12.000.

Kraljica Eleonora za bolgarske ranjence.

Iz Sofije poročajo: Število ranjencev je silno veliko — mnogo večje, nego se je pričakovalo. Turki ne beže, dokler niso zadali nasprotniku čim groznejših ran. V sofijskih šolah so zasedene vse postelje, ki jih je 2000. Te postelje so prirejane sedaj v sili. Mnogo ranjencev so spravili v zasebne hiše. Še več je seveda ranjencev v vzhodnih bolgarskih mestih, ki so bližje velikega bojišča. — Strežbo ranjencev vodi in nadzoruje carica Eleonora sama. Nепrestano potuje od mesta do mesta, ker hoče vse bolnišnice sama pregledati in odreja vse potrebno. Na njeno izrečno željo so iz Djakovna na Hrvaškem poklicali več usmiljenk, ki vrše bolniško službo v sofijskih klementinski bolnišnici in v bolnišnici v Plovdivu.

Pretresljiv prizor.

O materi ubitega Popovića, mladega srbskega junaka, pripovedujejo taki čudniški dogodki, da jih ni mogoče opisati.

mlji. Navsezgodaj hiti dalje k četam. Ganljivo je gledati, kako skrbe stariši za svoje sinove, ki so na bojišču. Od doma jim pošiljajo živeža, zadnji vinar denarja; vse dajo za svoje sinove, za svojo domovino.

Junaško dekle.

Da so tudi bolgarske žene junakinje, je pokazala telegrafistinja v Varni gospodična Otima. Ko so Turki bombardirali pristanišče Varno, pretrgali so vse brzozjavne zveze razumne žice, ki je imela pri nji imenovana gospodična službo. Ko so padle v mesto kroglice, so bežale njene tovarišice, ker se je bilo bati, da vsak trenutek pade turska kanonska kroglica na hišo in podsuje prebivalce. Otima vpraša prefekta, kaj naj stori. Odgovor je bil, naj ostane. In med najhujšim streljanjem je ostala pri delu ter sporočala vse dogodke iz obsteljanja. S tem je rešila torpedovke, da so ušle na morje. Zadnja brzozjavka med bombardiranjem je bilo naznanilo, da je za junáško izvrševanje službe odlikovana.

Ljudska pripovedka. Turški sultan in bolgarski car.

Zanimivo je, kako si ljudstvo bolgarsko v svoji domišljiji predstavlja napoved vojne. Nastala je v tem oziru tale pripovedka: Ko se je začelo pripravljati na vojno, poslal je turški sultan carju velik vrč poln prosa. Sultanovi poslanci, ki so prinesli vrč, so govorili takole: "Kolikor je v vrču zrn, toliko je število turskega vojštva, ki bo prišlo nate, če napoveš vojno. Ostanj torej lepo doma." Car Ferdinand pa se ni dal ugnati v kozji rog. Ukazal je prinesiti vrč, napoljen z najostrejšo papriko. Tega izroči poslanecem, obenem pa tole pismo na sultana: "Razreži papriko in pokusi jo! Bodi prepričan, da je moje vojštvo še ostrejše, kakor ta paprika, ki sem ti jo poslal."

Prijeti pesalci.

Pittsburg, Pa., 23. nov. Pittsburska policija je napadla večeraj pesalce nekega kluba. Zaprila je 60 parov, ker so pesalci nespodoben ples. Vsak je moral plačati \$50 kot poroštvo, da pride na obravnavo.

Mali oglasi.

Stanovanje se odda v najem z dvema sobama. Jako poceni. Vprašajte na 1134 E. 60th St.

CANDLER'S COAL CO.

Tu si lahko prihranite denar pri premogu, pesku, pepelu in opeki. Imamo tudi vozove na razpologo za vsa prevažanja. Telefonirajte Park 209 W. Naš urad je 16311 Saranac Rd. Collinwood, Ohio. "Brick Yard". (4)

Naprodaj je konj, dober za vožjo grocerije ali mesa. Vprašajte pri M. Jalovec, 6424 Spilker ave. (97)

Potrebujemo delavce. Delo je stalno. Kdor nima dela, naj se oglasi pri T. H. Brooks Co. 3004 Lakeside ave. (97)

VABILO!

na veselico, ki jo priredi društvo sv. Vida, št. 25. K.S.K.J. 28. novembra, na Zahvalni dan ob 2. uri popoldne v Knausovi dvorani. Vabljeni so vsa cenjena clevelandska društva, ker na veselici bo vse dobro preskrbljeno za jedilo, zabavo in pijačo. Tudi živi purman pride na vrsto, katerega je ulovil društveni predsednik nekje v Medina county, Tehta 20 funtov, torej je že vreden za onega, ki se potegne zanj. Izvrstna godba na pihala pod vodstvom g. Butale bo zabavala goste, tako, da bo zabave dovolj. Z bratskim pozdravom in povabilom na vse. ODBOR.

Najboljši naročnik je oni, ki vestno vselej prebere ves list, ga priporoča drugim in vselej ob času ponovi naročnino. Ali

ZAHVALA.

...aj opleje se zahvalujem v prvi vrsti g. Omanu za izkazano sočutje in za njegov trud v bolezni mojega soproga. V drugi vrsti se moram zahvaliti A. Bizjaku in njegovi soprogi, ker sta vedno stregla pri boleznih mojega moža, podnevu ali ponoči. Splošno se zahvalujem vsemu občinstvu in prijateljem, ki so spremili ranjega k zadnjem počitku in mi skazali sočutje. Hvala g. Grdinatu za njegovo marljivo delo pri pogrebu.

Mary Mencinger, žalujoča udova in otroci.

Bratje Sokoli!

Vsem se naznanja, da se udeležimo v sredo 27. novembra v civilnem kroju "Bazarja" Sokol Cleveland na Quincy Av. Zbirališče bratov ob 7. zvečer v Knausovi dvorani. Mesečna seja v mesecu decembru se bo vršila 15. decembra ob 2. pop. v navadnih prostorih. Nazdar! F. Hudovernik, taj.

Kdor želi kupiti dobro vrejeno farmo po jako nizki ceni, naj se hitro oglasi. Proda se radi odhoda. Poizve se pri lastniku na 15806 Calcutta ave. Collinwood, O. (97)

NAZGANILO.

Vsem članom dr. Srca Jezusovega naznanjam, da je društvo pri zadnji mesečni seji sklenilo, da se udeležimo veselice dr. Sv. Vida, št. 25 in sicer na Zahvalni dan 28. nov. v Knausovi dvorani. Zberemo se v navadni prostorih pri M. Setnikarju, nakar gremo na veselico z društvenimi znaki. M. Oblak, tajnik.

Dobro v trgovini izurjeni Slovenec išče službe. Mlad in močan mož. Želi takoj nastopiti pošteno delo v pošteni trgovini. Kdor želi imeti izurjenega trgovskega pomočnika, naj se oglasi na 6400 St. Clair ave. (96)

Išče se čevljar, ki se dobro razume na svoje delo. Dobro in stalno delo za pravega moža. Vedno dosti dela. Oglasi naj se zvečer po 7. uri. Jos. Kos. 15406 Calcutta ave. Collinwood, O. (95)

Deklica dobi takoj delo v zlatarski trgovini. Oglasite se pri Hueter Jewelry Co. 5372 St. Clair ave. (x92)

Hiša naprodaj v Collinwoodu v jako lepi okolici. Pripravna za mesnico ali grocerijo. Proda se, ker ima lastnik še drugo hišo in potrebuje denar za zboljšanje iste, v kateri sam vodi obrt. Hiša je velika, ima prodajalno in stanovanje za dve družini. Renta za oba stanovanja \$20.00 na mesec. Za hišo velik hlev za konje in vozove. Lot 80x138. Poizvejte pri Jos. Zajec, 1378 E. 49 St. (97)

Naznanilo in priporočilo.

Cenjenim rojakom v Newburgu naznanjam, da sem odprl prodajalno na 3536 E. 80th St. Toplo se priporočam za nakup zlatnine. Imam vsakovrstne ure in veržice, prstane, fonografske stroje in plošče, sploh vse, kar spada v zlatarsko stroko. Vsa popravila izvršujem točno in poceni. Imam tudi zalogo čevljev vsake mere, za može, žene in otroke. Postrežba vedno točna in uljudna. Posebno se priporočam botram in botracem za nakup birmanskih daril. Rojaki podpirajte svojega domačina, ne pa tujca. Jos. Marinič 3536 E. 80 St.

POZOR MOŽJE.

Prvi slovenski trgovec vshodno od 55. ceste na St. Clair ave. Naznanjam, da sem kupil od najboljših trvdik veliko zalogo modernih in trpežnih čevljev. V zalogi imam tudi vsakovrstne moške potrebščine po najnižjih cenah. Se priporočam in zagotavljam, da bo vsak odjemalec ki pri nas kupi, najbolje postrežen. (12)

LOUIS GORNIK, 5823 St. Clair Ave.

Ne pozabite zgorajnjega naznanila.

Austro-Americana S. S. CO.

Direct sales of goods from New York and Austria-Ogrska

NIZKE CENE.

Fina podvornja, električna luč, izvrstna kuhinja, prostoro vino, kabine tretjega razreda na ladiji Kaiser Franz Joseph I in Martha Washington. Govorijo se vsi avstrijski jeziki.

Kompanija ima sledeče dvojičke: Kaiser Franz Joseph I., Martha Washington, Laura, Alicia Argentina, Oceania, in nove ladije se delajo. Za vse podrobnosti se obrnite na generalne agente.

Phelps Bros. & Co.

2-Washington St. New York, N. Y. ali pa na priznane agente v Z. D. in Canada

ROOSEVELT IMA

lepe zobe, radičesar jih kaže, ko se smeje. Ali vas je sram pokazati svoje? Ali pokrivata usta z roko, kadar se smejete? Če je tako, bi vas rad videl. Slabi zobje veliko pomenijo, kakor slab želodec, slaba sapa, glavobol, upliv na oči, rak na jeziku, gnjiloba ustnic, pege na obličju in več drugih boleznij. Tudi zastrupljenje krvi nastane. Moje cene so najnižje v Clevelandu za izvrstno delo. Z vsakim delom gre desetletna garancija. Samo pošteno delo je pri nas. Nizke cene. Drugi zahtevajo do 50% več. Prosta preiskava, ženska postrežba, govorimo v različnih jezikih. Vaš sosed je najbolje spričeval za naš. Noben slučaj ni pretežaven za mene. Zdravstveni urad. Prvi slovenski zobozdravnik v državi Ohio. Ne poslušajte posnemalcev, ki vas lahko preslepajo. Glejte, da pridete v slovenski urad.

Dr. A.A. Kalbfleisch

White Cross zobozdravnik. 6426 St. Clair-av. Odprto od 8. do 8.

Najnoviješe za rojake

Jedini naš rojak v Ameriki je dobil priznanje od vlade iz Washingtona, da ima najboljša zdravila kakoršnih še ni bilo. Alpen tinktura, od katere v 3 dneh prenehajo lasje izpadati in v 6 tednih lepi, gosti lasje popolnoma zrastejo in ne bodo več izpadali in ne siveli. Alpen pomada, od katere možkim v 6 tednih krasni brki in brada popolnoma zrastejo in ne bodo odpadli in ne siveli. Revmatizem, kostibolj, trganje v rokah nogah in krizicah, vam v 14 dneh popolnoma odpravim. Vsakovrstne rane, opekline, kurja očesa, bradovice, potne noge, ozeblina in vse druge slične bolezni se pri meni hitro ozdravijo. Cenik pošljem zaštonj ali pa pridite osebn. JAKOB WACHIC, 1092 E. 64 Street. CLEVELAND, OHIO.

NAZNASILO.

Hiša naprodaj na St. Clair ave. Ima dve trgovini, velik hlev in še prostor za 3 družine. Velika klet in podstrešje. V sredi slovenske naselbine. Prodati se mora ker je lastnica udova. Rent \$60 na mesec. Sodnijska cena \$5800. Naprodaj še mnogo drugih hiš. Vprašajte pri John Zulli, 1197 E. 61. St. Tel. Princeton 1361

Največja Slovenska trgovina IN POGREBNI ZAVOD

Handeljena v dva dela in v polni meri z najfinjšimi pripravami preskrbljena. Trgovina za nakup pohištva, modra, premoč, plesno barve, stekla in drugo. Pogrebni zavod je z najfinjšimi pripravami preskrbljen. Mi preskrbujemo najpogostejše opravde v zadovoljnost ljudi, zakar imamo brez števila zahval. Za vsaki slučaj imamo dve ambulance in fine kočije. Trgovina odprta noč in dan. Se priročam vsem Slovincem in slovenskim družinam.

Tel. Princeton 1381. A. GRDINA, TRGOVEC IN POGREBNIK, Bell East 1831. 6127 ST. CLAIR AVENUE

Vi se bodete čudili

kako velike koristi za človeško zdravje je

Father Kneipovo grenko vino

To grenko vino je eno najboljših, kar jih je bilo dosedaj narejeno. To grenko vino je narejeno iz najboljših gorskih zelišč in korenin, radičega najboljšega zdravila za notranje bolezni. Ne bomo nadalje govorili o tem vinu, ker kdor ga bo poskusil, se bo sam prepričal o njega pristnosti.

Zahtevajte Kneipa!

katerega dobite po najboljših lekarnah in gostilnah. Varujte se ponarejanja. Pravo Kneipovo grenko vino ima na vsaki steklenici natpis: Kneip, kakor jo vidite tukaj zgoraj. Ako ga vaš gostilničar ali lekarnar še nima v zalozbi, pišite nam, ker smo mi edini glavni zalozniki in razprodajalci Kneipovega vina.

Prva Slovenska družba

THE OHIO BRANDY DISTILLING CO.

6102-04 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio

JOSIP ŽELE, SLOVENSKI POGREBNIK IN TRGOVEC

Priporoča se slovenskemu občinstvu, da ga poseti ob vsaki priliki. Pogrebni zavod je izvrstno preskrbljen s najfinjšo opravo in finimi kočijami. Zaloge pohištva, železnine, posode, barve stekla itd. Oprto noč in dan.

JOSIP ŽELE, 6108 ST. CLAIR AVE.

JOHN GORNIK, SLOVENSKI KROJAC

6108 St. Clair Ave.

Priporočam se vsem rojakom v nakup lepih, modernih in trpežnih jesenskih in zimskih oblek ter sukenj. Prodajam obleke po meri in že narejene. Priporočam se slavni družini v napravu uniform in izvršujem vsa druga krojaška naročila. Priporočam tudi svojo veliko zalogo vseh možkih potrebščin.

Edini založnik vseh sokolskih potrebščin. Tel. Princeton 2402 W. SVOJ K SVOJIM!

DOBRE PLINOVE PRIPRAVE.

Ali veste, če imate prave plinove potrebščine v vaši kuhinji? Ali imate najboljši kurilnik, pečenik in kahalnik? Pridite in obiščite našo

IZLOZBO PLINOVIH PRIPRAV.

Prva vrata od plinovega urada, 621 Superior Ave. nasproti Hollenden hotelu. To je največja trgovina za plinove potrebščine v Ohio. Tam dobiti vse, kar potrebujete skupno z uporabo plina. Mnogo novih iznajdb dobiti v tej trgovini. Pridite jutri.

THE EAST OHIO GAS COMPANY,

147 EAST 6th STREET.

Notre Dame de Paris.

Roman iz 15. stoletja po zgodovinskih zapiskih.

FRANOSKO SPISAL VICTOR HUGO.

ZA "CLEVELANDSKO AMERIKO" PRIREDIL L. J. P.

Ivan koraka potem proti mi-
ni in prime za steklenico, ki
je stala na njej. "Vraga!" kri-
či, "kaj je že prazna? Jaz pa
denarja nimam več!" In ko ta-
ko spregovori, gre ven iz hiše.
Klavdij Prolo je imel baš časa
še dovolj, da se je vrgel na ze-
mljo, da se ne bi srečal z bra-
tom. K sreči je bila cesta tem-
na, Ivan pa pijan. "Oho!" re-
če: "tu je nekdo, ki se je danes
wescil!" in z nogo brca Ivan
svoje ga brata na tleh.

"Pijan kot muha!" Nadaljnje
Ivan. "Napihnen je kot meh.
Plečast tudi!"

Potem pa čuje arhideakon,
kako se Ivan oddalji in govori:
"No, kaj čem! Pamet je do-
bra stvar, in prav srečen je
moj brat arhideakon, ker je pa-
meten in ima denar."

Potem pa arhideakon vstane
in teče brez prestanka proti
Notre Dame, katere velikanski
zvonove je oddalec opazil. Ko
pride na trg pred cerkvijo, se
ustavi in se ne drzne dvigniti
svoje oko proti poslopju bož-
jemu. "Oho!" reče s tihim gla-
som, "ali je res, da se je mo-
gla taka stvar zgoditi na tem
mestu danes? Prav danes?"

Konečno se pa drzne pogle-
dati cerkev. Pročelje je bilo
temno, nebo se je bliščalo
z zvezdami. Vrata njegovega
stanovanja ali palače so bila
zaprta, toda s seboj je nosil
vedno ključ, ki so odpirale
stolp, v katerem je imel svojo
celico. Tako vstopi v cerkev.

Notranjčina je bila temna in
tiha kakor grob. Veliki srebrni
križ se je svetlil v sredi te-
me; posejan z bleščicami toč-
kami kakor rimska cesta na ne-
bu. Kipi svetnikov in kraljev v
tem hramu božjem so se zde-
li arhideakonu kakor grozne
pošasti, ki z resnostjo motrijo
njegov obraz.

S hitrim korakom začne be-
žati preko cerkve. Zdelo se mu
je, da se tudi cerkev premika,
diha, živi, da je vsaka masivna
kolona spremenjena v nogo, s
katero udriha po tleh, da je
gigantska katedrala kakor ne-
izmerni slon pihajoč in kora-
kajoč, s stebri za noge.

Ko stopi v enega izmed hod-
nikov, zapazi rdečo luč. Hiči
k njej kakor k zvezdi. Bila je
to luč, ki je gorela noč in dan
pred javnim brevirjem Notre
Dame in razširjala motno luč.
Arhideakon hiti k sveti knjigi
v nadi, da najde v njej kako
tolažbo ali navdušenje. Odpra-
ta je bila ravno na onem me-
stiču, kjer govori mučenik Job:
"Potem se je pa prikazal pred
mojim obličjem duh, da so mi
lasje vstali kvišku."

In ko prebere to vrstico, se
je počutil kakor slepec, katerega
vgrizne kača, katero je po-
bral v misli, da pobira palico.
Kofena se mu šibijo in vzrak
pade na cerkveni tlak, misleč
na ono, ki je danes prestala
smrt. Tako grozna vročica se
pojavi v njegovi glavi, da se
mu je zdelo, da ima na trupu
dimnik pekla, mesto glave.

V tem položaju je ostal dolgo
časa, niti misleč, niti ču-
teč, brez pomoči, v rokah zlo-
bnega duha. Konečno, ko se
je nekoliko prebudil iz svoje
nezavesti, je mislil, naj išče po-
moči v stolpu poleg zvestega
Kvasimoda. Vstane, in ker ga
je bilo strah, vzame luč iz ka-
pelice s seboj. To je bil sicer
božji rop, toda arhideakon se
ni več zmenil za take malenkosti.

Počasi koraka po stopnjicah
stolpa navzgor, napolnen s ti-
him strahom, kar so opazili tu-
di pozni potniki, ki so hoteli
mimo stolpa in opazovali ru-
dečo luč, kako se pomika ve-
dno višje.

Naenkrat pa začuti mrzlo sa-
po na obrazu; bil je na najvišji
galeriji stolpa. Noč je bila mr-
zla. Nebo je bilo prepreženo z
oblaki. Mesec je dajal le slabo
svetlobo. V tem trenutku dvi-
gne ura svoj slovesni in glasni
zvok. Bilo je polnoči. Duhoven

se spomni poldnava. Sedaj je
bila polnoč. "Oh," mrmra, "ob
tem času mora biti že mrzla."
Naenkrat pa potegne sapa,
ki vgasne njegovo svetilko, in
v istem trenutku vidi nekaj be-
lega, senco, človeško postavo,
žensko, ki se pokaže pri dru-
gem koncu stolpa. Arhideakon
se strese. Ob strani te ženske
je majhna koza, ki je vme-
šavala svoje bleketanje z zad-
njimi udarci ure. Imel je še to-
liko poguma, da jo je pogledal
— bila je ona sama!

Bleda je bila, žalostna. Nje-
ni lasje so padali po njenih ra-
menih, kakor zjutraj, toda vr-
vi okoli njenega vratu, njene
roke niso bile zvezane, bila je
prosta; bila je mrtva.

Oblečena je bila v belo, in
bel pajčolan je imela okoli gla-
ve. Počasi prihaja napram nje-
mu, gledajoča proti nebu; on
pa je bil kakor od strele za-
det. Bežal bi, toda ni mogel.
Vse, kar je mogel narediti, je
bilo, da se je umikal za korak
vselej, kadar mu je ona prišla
za korak bližje. Konečno se
umakne za grobnico. Strašna
misel ga prešine, da če se ona
približa tudi grobnici, da mo-
ra umreti strahu.

In res se je približala prav
blizu njega, potem se pa usta-
vi za trenutek: trdno pogleda
v temo, toda zdelo se ni, da bi
zapazila duhovna. Potem pa
gre naprej. Zdelo se mu je, da
je višja kot prej; videl je me-
sečni svet skozi njeno belo oble-
ko; čul jo je dihati.

Ko je odšla, je pričel stopa-
ti po stopnjicah navzdol. Sko-
ro blažen od strahu s štrlečimi
lasmi, še vedno držeč svetilko
v rokah; je mislil, da je sam
prikazen; in tako koraka po
stopnjicah navzdol, se mu zdi,
da sliši glas, smejač in po-
navlajoč jako različno v nje-
govu ušesu: "Potem se je pa
prikazal pred mojim obličjem
duh, da so mi lasje vstali kvi-
šku!"

Drugo poglavje.

Svetišče.

V srednjem veku je imelo
vsako mesto svoje svetišče. Med
povodnijo kazenskih zakonov
in barbarsko sodnijo, ki je po-
plavljala tedaj mesto Pariz, so
bila taka svetišča nekaj otok,
ki se je dvigal nad človeško
pravico. Vsak zločinec, ki se
je zatekel v svetišče, je bil re-
šen preganjanja. V kakem o-
krajju je bilo skoro ravno toli-
ko svetišč, kakor je bilo vešal.
Samo se je tedaj delila pravica,
toda imela je ravno toliko po-
tov, kjer se je lahko izognilo
kaznim. Kraljeve palače, hiše
princev, nad vsemi pa cerkve
so imele pravice svetišč. Vča-
sah se je dala celemu mestu
pravica svetišča. To se je zgo-
dilo, kadar je mesto potrebova-
lo prebivalcev.

Ko je zločinec prišel v sve-
tišče, je bil posvečen, toda ču-
vati se je moral, da ni prišel
ven. Če je le prestopil prag sve-
tišča, je bil zgubljen. Kolo,
vešala, tezalnice, vse ga je ča-
kalo. Osebe, ki so se tako zate-
tele v svetišče, so včasih po-
stale stare v njih; v takem slu-
čaju je bilo seveda svetišče ne-
kaka ječa za zločince. Včasih
se je tudi zgodilo, da je držav-
ni zbor prelomil to poštavo in
izdal zločince pravici, toda ta-
ki dogodki so se vršili jako re-
dko. Toda kdor je brez dovo-
ljenja državnega zbora preki-
šil to navado, gorje njemu!
Cerkve so navadno imele pose-
bno celico, kjer so se zločinci
shajali. V cerkvi Notre Dame
je bila taka celica na vrhu ho-
dnika, prav zraven samostana.

In tu je bilo mesto, kjer
je Kvasimodo odložil svoj plen.
Dokler je tekal z njo po cerkvi,
se mlada deklica ni zavestila.
Od časa do časa je samo slišala
hrupavo kričanje in smeh Kva-
simoda. Mislija je, da je vse
prešlo, da so jo potegnili na

vešala tekom omedlevice, da
jo je potem nekaj spačen duh
odnesel na varno mesto.

In ko jo je pihajoči zvoni-
kar položil na tla v celici sve-
tišča, ko je začutila kako nje-
govje ogromne roke rahlo od-
vijajo vrv od vratu, se ji je zdelo
l'akor onemu, ki se naenkrat
vzbudi na krovu ladje sredi
temne noči, ko se je ladija pri-
čela potapljati. Tudi njene mi-
slji so se polagoma vzbudile,
ena za drugo. Videla je da se
nahaja v cerkvi; spomni se, da
jo je nekdo odnesel rabljevim
kleščam, da je Febus živ, da
jo več ne ljubi. Te dve misli
krožite strašno po njeni glavi.
Obrne se proti Kvasimodu, ki
je stal ob njeni strani z globo-
kim spoštovanjem, in mu re-
če: "Zakaj si me rešil?"

Boječ jo pogleda, kot bi ho-
tel uganiti, kaj je povedala.
Deklica ponovi vprašanje. On
jo pa neskončno žalostno po-
gleda in odide. Samega začu-
denja ni vedela, kaj naj naredi.

Čez nekaj trenutkov se pa
Kvasimodo vrne in prinese s
seboj sveženj, katerega polo-
ži pred njene noge. V njem je
bila obleka, katero je dobil
Kvasimodo od usmijene žen-
ske. Deklica se pogleda in vi-
di, da je skoro gola, ter zarudi
sramote. Življenje se ji je po-
polnoma vrnilo. Tudi Kvasimodo
je začutil sram; vzklikal se
je obraz z roko in se počasi u-
mikal proti vratom.

Ona se pa hitro obleče. Bila
je bela obleka z belim paj-
čolanom. Komaj je bila gotova,
ko se Kvasimodo vrne. Pod eno
ramo nese košarico, pod drugo
pa žimnico. V košarici je bila
steklenica, kruh in nekaj druge
hrane. Košarico položi na
tla in reče: "Jej!" Po em pa
razgrne žimnico po tleh in re-
če: "Spil!" Bilo je njegovo la-
stno kosilo, ki je je zvoničar pri-
nesel deklici.

Ciganka dvigne svoje oči
proti njemu, da bi se mu za-
hvalila, toda niti besedice ni
mogla spregovoriti. Ubogi člo-
vek je bil silno grd. S sunkom
groze povese svojo glavo.

"Ah!" reče on, "ustrahil sem
te, kaj ne? Bog ve, da sem do-
volj grd. Ne glej me, pač pa
samo poslušaj. Po dnevu boš
tukaj, ponoči pa korakaj po ce-
li cerkvi. Toda ne drzni se na-
rediti koraka iz cerkve, niti po
dnevu niti po noči, če ne te
primejo in ubijejo, in to pome-
ni smrt za mene."

Ganjena po teh besedah, zo-
pet dvigne glavo, da odgovori,
toda on je že odšel. Zopet je
bila sama, čudeča se priprostim
besedam tega čudaka, začude-
na nad njegovim glasom, ki je
bil surov, pa vendar prijazen.

Potem pa začne preiskovati
celico. Bila je to soba šest čev-
ljev široka in dolga, z majhno
odprtino kot za okno; streha
je bila deloma z močnih, ravnih
kamnov. Več obstrešnih lija-
kov se je zivalo v glave kipov,
ki so predstavljali razne živali,
o katerih se je zdelo, da steza-
jo svoje vratove in prežijo v
celico. V isti črti s streho opa-
zi tisoče vrhov, iz katerih se
je kadil ves dim mesta Pariza.
Žalosten pogled za ubogo de-
klico, najdenko, rešeno vislic;
uboga stvarica, ki dosedaj ni
imela dežele, družine ali doma!

V trenutku, ko je v svojem
sreču premišljevala svoj zgub-
ljen položaj, začuti, da drgne
nekaj koca nastega med njenimi
rokami in koleno. Strese se —
vse jo je vznemirjalo — po-
gleda. Bila je uboga koza, maj-
hna Djali, ki je pobegnila v
istem trenutku, ko jo je Kva-
simodo odnesel rablju. Mudila
je pri svoji gospodinjji že
celo uro, ne da bi jo slednja
opazila. Ciganka začne poljubo-
vati zvesto kožo. "Oh, Djali!"
reče, "kako sem te pozabila!
Pa vendar si mislila na mene.
Saj ti mi nisi nehalna." In
v istem trenutku začne uboga
deklica jokati, in ko padajo te-
ške in debele solze po njenem
obrazu, čuti, da beži zajedno
z njimi velik del njene žalosti
in bolečine.

Večer je prihajal. Noč je bi-
la tako krasna, lunin svet tako
mehak, da se je drznila iti na
galerijo, ki je speljana okoli
cerkve. Začutila se je okre-
čano od hoje, mirna se ji je
zdelo zemlja, ko jo je opazova-
la s te visočine.

Tretje poglavje.
Človeško srce v nečloveški
podobi.

Drugega jutra, ko se je zbu-
dila, je opazila, da je spala. Ta
čudna okoliščina jo je začudi-
la — dolgo, dolgo je že bilo
od tega, odkar je zadnjič spala.
Solnce, ki je sililo pri odprtini
v njeno celico, jo je božalo s
svojimi žarki. Toda poleg soln-
ca opazi pri odprtini obraz, ka-
terelega se prestraši — obraz ne-
srečnega Kvasimoda. Nehote
zapre oči, pa zama, še vedno
se ji zdi, da vidi grdi, spačeni
obraz pred seboj. Oči drži za-
prte. Naenkrat pa začuje hri-
pav glas, ki jako prijazno re-
če: "Ne boj se! Tvoj prijatelj
sem! Prišel sem, da te vidim
spati. Kaj slabega je to, če sem
prišel pogledat, kako spiš? No,
no, pa grem. Glej, sedaj sem
za zidom. Sedaj zopet lahko
odpreš oči."

Še nekaj bolj privlačnega je
bilo kakor te besede, namreč
naglas, kako so bile izgovarja-
ne. Ciganka, ganjena po njih,
odpre oči. V resnici, ni ga bilo
več pri oknu. Gre proti oknu,
pogleda ven in zagleda uboge-
ga grbca, sključenega za zi-
dom pod oknom, žalostnega in
udanega. Rada bi ga potolaži-
la, radi česar reče: "Pridi!"
Kvasimodo pa je mislil, da mu
ključ, naj gre stran. Vstane in
gre proč, s počasnim in opote-
kajočim korakom, ne da bi se
drznil z očmi pogledati de-
klico.

"Pridi vendar!" kriči ona,
toda on še vedno koraka na-
zaj. Ona pa skoči ven iz celice,
hiti za njim in ga prime za
roko. Ko čuti njen dotikljaj, se
strese Kvasimodo po celim ži-
votu. Svoje oko dvigne, in ko
spozna, da ga vleče k sebi, za-
sije njegov obraz naenkrat ve-
seja in mehko. Hotela ga je
prisiliti, da gre v celico, toda
on se je ustavil na pragu. "Ne,
ne," reče, "sova ne sme nikdar
v gnezdo skrjanca."

Ona se pa lepo vseže na po-
steljni rob, koza pa k njenim
nogam. Oba molčita tako ne-
kaj trenutkov, ona polna lepo-
te, on pa poln grdob. Vsak
trenutek odkrije deklica kako
novo grdobo na njem. Ni mo-
gla razumeti, kako more tako
grda stvar živeti.

Prvi spregovori Kvasimodo.
"Ali me nisi klicala nazaj?"
vpraša.

"Da!" odvrne ona ko poki-
ma z glavo.

Kvasimodo je razumel zna-
menje.

"Gorje!" vedeti moraš, da
sem gluhi!"
"Ubogi človek!" zakliče z
izrazom usmiljenja.

On se pa žalostno smeje.
"Mislim, da ničesar drugega
ne potrebuješ? Da, gluhi sem.
Grozno je, kaj ne? Ti si pa —
ti si pa tako krasna."

Naglas njegovih besed je iz-
ražal tako globoko žalost, da
ona ni mogla odgovoriti besede.
Saj bi je tudi slišal ne. Ra-
ditega začne zopet sam govori-
ti:

"Do danes še nisem vedel,
kako sem grd. Uboga pošast!
Zdeti se ti moram kakor zver.
Ti si solnčni žarek, kapljica
mavrice, ptičje petje! Jaz sem
nekaj strašnega, niti človek ni-
ti surovež, nekaj bolj trdega,
bolj skvečenega kot kreslini
kamen."

Potem se pa zasmije in na-
daljuje:

"Da, gluhi sem, toda ti boš
govorila z menoj z gestami, z
znamenji. Jaz imam mojstra,
ki govori z menoj ravno tako.
Kmalu bom vedel, kaj misliš,
če bom pazil na premikanje
tvojih ustnic."

"No torej," odvrne ona, "po-
vej mi, zakaj si me rešil?"
Trdo jo gleda, ko je govori-
la.

"Razumem," odvrne, "vpra-
šala si me, zakaj sem te rešil.
Pozabila si nekega siromaka,
ki te je skušal neke noči odne-
sti, in temu zavržencu si ti tak-
aj drugi dan skazala usmiljen-
je, ko je stal pri sramotnem
kamnu. Požirek vode in pogled
usmiljenja, to je več kot mo-
rem plačati s svojim življenjem.
Ti si pozabila tega siromaka
— on te pa ni pozabil."

Dalje prihodnjič.

Dobro delo po nizkih cenah

**Nашe delo
je izvrstno
naša postrežba
je boljša
naše cene so
vedno nizke.**

Oba telefona: } EAST 3625 L
CENT. 6646 K
Pridemo iskat in pripeljemo
na dom.

IZDELUJEMO NOVE OBLEKE
PO PRAVIH CENAH.

F. H. MERVAR,
1336 EAST 55th ST.

Harold E. Emerich,
javni notar

Zavaruje proti ognju. Prodaja
hiše in lote.
16205 St. Clair Ave., Cor. Holmers,
COLLINGSWOOD

**LAUBOV GOLDEN
R D**

KRUH

je narejen v pekar i tako čist,
kakor od vaše matere, draga
gospa. Okusen kruh, vsak
hlebec zavrit v papir. Vsi gro-
cerji.

The
**Jacob Laub Baking
Company**
4919 LORAIN AVE.

**ŠEST KVORTOV
ŽGANJA \$1.00**

Da upeljemo naše slavne likerje v vsako
družino, polnimo "Zanol" polnimo prosto
ŠEST KVORTOV ZA \$1.00. Kar hočete,
rye, bourbon, s rum, sh šg nje, g. n. rum, ja,
balnič, mareličev, konjak, in rane druge
likerje.

Prihranite si velikanske dobičke
velvetgovcev.

Poglejte kak. Mi smo s ubeni distiljerji,
ki poskrbimo, kako doma delate žganje in si
prihranite 50 odstotkov cene na debelo s za-
solitvečkom. V dveh mislih je narejeno,
čisto in okusno. Zlata kolajna na kolombli-
ski rastavi. Tisoče odjemalcev. Garantirano
po U. S. Pure Food postavah, serial no.
22115-A

Poskusite kvort žganja zastojni!
Poskusite in če ni najboljša, kar ste kdaj
pili, vrnite ostanek, nam na naše stroške in
mi vrnemo denar. Pošlite naročilo in mi
pošljemo

Šest polnih kvortov žganja za \$1
Postnina plačana. Dober svavek, kar
sejite. Dvanajst kvortov \$1.50, 24 kvortov
\$2.50. Zastojni knjižica: Skrivnost in zgo-
dovina izdelovanja žganja doma.

Universal Import Co.
5016 Universal Bldg., Cincinnati, Ohio

Oglasi se pol trgovine za
trgovca. Trgovca, ki ne ogla-
šuje, teško napreduje. Poglejte
velike ameriške trgovine, ki so
dobile svoj uspeh edino-le z
večnim oglaševanjem.

Pozor občinstvu.

Slovenski clevelandski trgovci
naznanjajo občinstvu gle-
de prihodnjega reda v
trgovinah.

GLEDE PLAČEVANJA.

Zadnje čase smo bili jako
prizadeti od naših kompanij,
kjer blago kupujemo. Kar smo
blaga dobili od kompanij, nam
je vsaka kompanija vedno dala
30 dni časa da ga plačamo, da
dobimo kaj popusta, polovico
smo pa morali veno z goto-
vim denarjem plačati, kar je
vsakemu dobro znano. Sedaj
so se pa kompanije medseboj
pogovorile in odločno zahteva-
jo od trgovcev, da mora naše
blago biti plačano v 14 dneh
brez ugovora. Naši cenjeni od-
jemalci se pa raditega ne sme-
jo razburiti, ker mi isto zahte-
vamo od njih, ker pod drugim
pogojem sploh ne more noben
trgovec svoje trgovine nadalje
voditi. Naše odjemalce pa tr-
govci zagotovimo, da bodo
zanaprej še bolje postreženi,
če se udajo našim zahtevam,
kakor smo se morali tudi mi
udati kompanijam. Z začetkom
prvega decembra pridejo do-
tične zahteve v veljavo za na-
še odjemalce. Blago, ki se vz-
ame na knjižico, mora biti plača-
no v 14. dnevih, in takrat ima
odjemalec pravico zahtevati
procente od svojega trgovca.
Kateri pa plača v 30 dneh, zgu-
bi svoje procente. Kdor pa v
30. dneh ne plača svojega bla-
ga, ne dobi pri nobenem trgo-
vcu več kredita. Da se odje-
malci ne bodo razburili, mo-
ramo omeniti, da pride to v
veljavo brez ugovora pri vsaki
trgovini za vsakega odjemalca.
Clevelandski trgovci.
(Adv. to. No. 96)

Ustanovljeno leta 1865

H. J. MUEHLHAESLER,
naznanja otvoritev svojih prostorov opoldne 2. dec.

5500 St. Clair Ave.

Najtinejša bara v državi Ohio. Poseben prostor za žen-
ske in spremstvo po 6. uri zvečer. Vsakdo dobrodošel.

ZDRAVJE IN VESELJE!

Elektrika prinaša to vsemu
človeštvu.

Ali ste zdravi in veseli? Če
ne, ali ste voljni žrtvovati
\$2.00, da poizveste, kaj vam
manjka in kako postanete zo-
pet močni in zdravi?

Po celem svetu so prišli sla-
vni zdravniki do spoznanja, da
zdravila sama brez druge po-
moči ne morejo ozdraviti bo-
lezni in bolečin, torej dajejo
svojim bolnikom vedno manj
zdravil. Predno se začne zdra-
viti bolnika, morate najprvo
vedeti, kako je bolan, kaj je
vzrok bolezni. To se pa lahko
zgodí s pomočjo največje
zdravniške iznajdbe tega stole-
tja, s čudovitimi X žarki, sku-
paj z analizo urine in krvi.

Naš laboratorij je posebno
pripraven za take obširne in
znanstvene preiskave, da lah-
ko pozitivno spoznamo vzrok
vaše bolezni, in ko najdemo
vzrok, lahko zdravimo z zbolj-
šano metodo, ker imamo vse
moderne električne priprave,
kot statiko, vibriranje, ozon,
X žarke in drugo za zdravljen-
je kroničnih bolezni. Mi se ne
oziramo na zdravila in pilule,
o katerih se dvomi, če prinese-
jo zdravje.

Velika zdravilišča kot Kar-
love Vari, Nauheim, Mt. Cle-
mens Hot Springs in druga
imajo čudovite aparate za
zdravljenje kroničnih bolezni.
Toda ni več potreba, da zapu-
stite dom in potrošite toliko
denarja, ker v naših velikani-
skih uradnih imamo vsak aparat,
znan zdravniški umetnosti, in
zdravili smo že na tisoče slu-
čajev zadnjih 17 let z velikim
uspehom. Lahko pridete k nam
in z neprevleklimi stroški se
lahko tukaj zdravite kot v ve-
likih zdraviliščih.

Onim, ki trpijo in potrebuje-
jo zdravljenja, rečemo, naj ne
odlašajo, ker to je nevarno.
Zima je tu, mraz, ki vam lah-
ko vzame še tisto moč, ki jo
imate.

Za nedoločen čas vam ponu-
dimo preiskavo telesa z X žar-
ki, z mikroskopom in kemično
analizo za svoto \$2.00.

Povedali vam bomo, če
morete ali ne morete biti oz-
dravljeni, tudi koliko vas bo
veljalo in kako se morate zdra-
viti, da ste zopet zdravi in ve-
seli.

NAJBOLJ OKUSNI KRUH!

Ali veste, kje ga dobite? Pri prvi slov. pekariji

FILIP PIRC,
1126 E. 68th ST.

Sveži piškoti, sveže slaščice vsake vrste,
posebnost pa je

TORTA ZA POROKO

Priporočam se vsem slovenskim družtvom, posebno pa tu-
di ženinom in nevestam. — Naročila sprejemata tudi gro-
cerja Spech in Samich na Glass ave.

GEO. TRAVNIKAR,

Old Bank Cafe

Fina domača slovenska gostilna z najboljšo in točno
postrežbo. Najbolje pivo, domače vino, izvrstni likerji in
šampanjec.

5501 ST. CLAIR AVE.
vokal 85 ceste.

GLEJTE NA HIŠO S STOLPOM.